

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 01 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

Protokolant: Starszy protokolant sądowy Kinga Najkowska-Majzoub

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko R. J.

o zapłatę

1). zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę **129.776,55 zł** (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt sześć złotych 55/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 28 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę **11.906,00 zł** z tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym kwotą 5.417,00 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

UZASADNIENIE WYROKU

W pozwie wniesionym dnia 28 czerwca 2019 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego (...) w L. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego radcą prawnym, wniósł o zasądzenie od pozwanego R. J. kwoty 129.776,55 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 28 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł (pozew – k. 4-9).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż żądana pozwem kwota jest należna powodowi z tytułu umowy kredytu zawartej dnia 6 października 2017 roku. W związku z nienależytym wykonywaniem przez pozwanego zaciągniętego zobowiązania (zaprzestania regulowania rat), skutkującym naruszeniem warunków umowy, powód wypowiedział pozwanemu umowę, co spowodowało, że roszczenie o zwrot kredytu powstałego do spłaty stało się natychmiast wymagalne. Wraz z pismem wypowiedającym umowę powód wezwał pozwanego do dobrowolnego zaspokojenia roszczenia z możliwością uznania wypowiedzenia za bezskuteczne pod warunkiem spłacenia w terminie 30 dni zaległej kwoty. Do dnia wniesienia pozwu pozwany nie ustosunkował się do żądania powoda przedstawionego w wezwaniu do uregulowania zadłużenia.

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2019 roku (k. 10) referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym (...) w L. VI Wydziale Cywilnym na podstawie art. 505⁽³³⁾ § 1 k.p.c., z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty, przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w P..

Po przekazaniu sprawy do tutejszego Sądu, zarządzeniem z dnia 27 sierpnia 2019 roku (k. 11), pełnomocnik powoda został wezwany do uiszczenia uzupełniającej opłaty od pozwu i przedłożenia pełnomocnictwa procesowego oraz dokumentów, z których wynika umocowanie osób, które udzieliły pełnomocnictwa do reprezentowania strony powodowej – w terminie dwutygodniowym pod rygorem umorzenia postępowania. Ponadto pełnomocnik powoda został wezwany do przedłożenia dokumentów wymienionych w pozwie jako dowody wraz z odpisami dla strony przeciwnej – w terminie dwutygodniowym pod rygorem oddalenia wniosków dowodnych zawartych w pozwie. Powód pismem z 18 września 2019 roku (k. 14-15) wykonał wskazane wyżej zobowiązanie.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 4 listopada 2019 r. (k. 93) Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pismem z dnia 4 grudnia 2019 roku (k. 105-109) pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego adwokatem, wniósł sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości i wnosząc o:

- 1) oddalenie powództwa w całości wobec niewykazania przez powoda istnienia roszczenia stanowiącego przedmiot niniejszego postępowania,
- 2) oddalenie powództwa w całości z uwagi na fakt, iż oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu było nieważne, gdyż zostało dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego i stanowiło nadużycie prawa.

W przypadku nie przychylenia się do powyższych wniosków pozwany na podstawie art. 320 k.p.c. wniósł o rozłożenie przez Sąd w wyroku zasądzonych świadczenia na raty – wobec trudnej sytuacji finansowej pozwanego, spowodowanej klęską żywiołową, jakiej doznało jego gospodarstwo rolne.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł po pierwsze, że powód nie przedłożył dokumentów, potwierdzających istnienie dochodzonej przez niego wierzytelności i jej wysokości, wskazując, że za dowód taki nie może być uznany wyciąg z księgi banku, raport zestawienia należności i spłat kredytu czy historia odsetek, jako że są to dokumenty prywatne. Ponadto strona pozwana oświadczyła, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu jest w jej ocenie nieważne, ponieważ zostało dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego i stanowiło nadużycie prawa. Pozwany prowadzi rolniczą działalność gospodarczą, której powodzenia zależy przede wszystkim od warunków atmosferycznych. W roku 2018 i 2019 na obszarze jego działalności rolniczej miała miejsce klęska żywiołowa w postaci suszy, która spowodowała znaczny spadek jego dochodów. Pozwany miał wskazywać powodowi na istnienie tej przyczyny zewnętrznej – siły wyższej – która uniemożliwiła mu wykonywanie umowy.

Pismem z dnia 21 stycznia 2020 roku (k. 144-151) powód ustosunkował się do treści sprzeciwu, podtrzymując w całości swoje stanowisko i wnosząc o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem.

Na rozprawie w dniu 29 września 2020 roku (k. 189-190) stawiał się pozwany wraz ze swoim pełnomocnikiem, który podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Bank SA z siedzibą w W. jest podmiotem profesjonalnie zajmującym się m.in. działalnością bankową i udzielaniem kredytów i pożyczek pieniężnych. Pozwany prowadzi działalność rolniczą w ramach gospodarstwa rolnego Gospodarstwo rolne J. R.", NIP (...), w miejscowości R..

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: wydruk KRS powoda – k. 17-28, zeznania pozwanego – k. 190-190v.

Powód zawarł w dniu 3 października 2017 roku z pozwanym jako osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rolne, umowę nr (...) o udzielenie kredytu gotówkowego „A. B. Kredyt w Ratach” oraz o prowadzenie rachunku i usług bankowych. Na podstawie umowy powód udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 149.732,28 zł w celu

sfinansowania potrzeb związanych z działalnością gospodarstwa rolnego kredytobiorcy, łącznie z finansowanym kosztem prowizji przygotowawczej i ubezpieczenia spłaty kredytu. Kredyt został udzielony na okres 53 miesięcy. Oprocentowanie kredytu było zmienne i stanowiło sumę stopy bazowej WIBOR 3M i marży banku, która była stała w okresie kredytowania i wynosiła 8,27p.p. Na dzień zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 10,00% w skali roku. Oprocentowanie kredytu było ustalone z uwzględnieniem kilku warunków, wskazanych w § 4 pkt 5 umowy. Za wykonanie czynności związanych z udzieleniem i obsługą kredytu bank pobierał prowizje i opłaty określone w umowie oraz stanowiącej integralną część umowy tabeli opłat i prowizji, w szczególności bank pobierał prowizję przygotowawczą w kwocie 29.931,28 zł oraz opłatę za prowadzenie rachunku kredytowego. Kredytobiorca zobowiązany został do spłaty kredytu w terminach określonych w harmonogramie spłat kredytu. Inne warunki udzielenia kredytu zostały szczegółowo opisane w dokumencie umowy. Wypłata kredytu nastąpiła w sposób określony w § 3 umowy i zgodnie z dyspozycją uruchomienia kredytu, podpisaną własnoręcznie przez stronę pozwaną.

Okoliczności bezsporne nadto dowód: umowa kredytu nr (...) (nr ref. KPB\ (...)) z 3 października 2017 roku z załącznikami tj. dyspozycją uruchomienia kredytu, regulaminu kredytowania, tabelą opłat i prowizji, tabelą oprocentowania – k. 29-58.

W toku trwania umowy pozwany dokonał jedynie częściowej spłaty zobowiązania zgodnie z warunkami umowy kredytu i zaprzestał spłat rat kredytu po dniu 10 stycznia 2019 roku.

Okoliczności bezsporne nadto dowód: raport – wyciąg nr 1 – k. 69-72, zestawienie należności i spłat kredytu za okres od 6 października 2017 roku do 11 września 2019 roku – k. 73-77, historia naliczenia odsetek – k. 78-81, raport – zestawienie należności i zaległości kapitałowych z kalkulacją odsetek za zwłokę – k. 82-84, raport dekretów – k. 85-89.

W roku 2018 i 2019 na obszarze działalności rolniczej pozwanego miała miejsce klęska żywiołowa w postaci suszy. Skrajne warunki atmosferyczne wpłynęły na wysokość osiągniętych przez pozwanego dochodów.

Raporty szkód z lipca 2019 r. wykazały, że kwota obniżenia dochodu pozwanego w wyniku szkód w produkcji roślinnej wyniosła między 37.036,68 zł a 38.580,14 zł, co stanowiło 52,68% - 54,14% średniej rocznej produkcji roślinnej. Kwota obniżenia dochodu w wyniku szkód w produkcji zwierzęcej towarowej bez produkcji ryb wyniosła zaś pomiędzy 8.182,31 zł a 13.193,15 zł, co stanowiło 2,47 - 3,18% średniej rocznej produkcji. W ostatecznych rozrachunku średnia wartość produkcji (roślinnej i zwierzęcej towarowej) z gospodarstwa rolnego pozwanego wyniosła ogółem 399.877,70 zł, w tym wartość produkcji roślinnej wyniosła 68.411,74 zł, a zwierzęcej – 331.465,96 zł.

W konsekwencji wysokość oszacowanych szkód według kwoty obniżenia dochodu w gospodarstwie rolnym wyniosła 45.218,99 zł-51.773,29 zł, co stanowiło pomiędzy 10,62% a 11,31 % średniej rocznej produkcji w tym gospodarstwie rolnym.

W ramach pomocy suszowej pozwany uzyskał rekompensatę pieniężną w wysokości 5.000,00 zł. Uprawy były ubezpieczone od spalania, gradu i nawalnego deszczu, jednak nie były ubezpieczone od suszy z uwagi na wysokie w ocenie pozwanego składki ubezpieczeniowe.

Susza to zdarzenie, którego pozwany nie był w stanie przewidzieć. Fakt zaistnienia klęski żywiołowej pozwany zgłosił windykatorowi przedmiotowej należności, który w związku z powstałymi zaległościami w spłacie składał pozwanemu wizyty w jego miejscu zamieszkania. Pozwany nie udał się do banku aby podjąć negocjacje związane z rozłożeniem należności na raty lub zawarcia innego porozumienia. Ostatecznie pomiędzy stronami umowy nie doszło do porozumienia.

dowód: protokół z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym NR (...). (...)(...) oraz protokół z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym NR (...)(...)- k. 116-128, zeznania świadka W. J. – k. 189-189v, zeznania świadka M. J. – k. 189v, zeznania pozwanego – k. 190-190v.

W związku z zaprzestaniem przez pozwanego wywiązywania się z warunków umowy i zaprzestania spłat kredytu, powód pismem z dnia 12 lutego 2019 roku wypowiedział pozwanemu umowę kredytu, wzywając do spłaty całości kredytu w wysokości 122.685,98 zł (w tym kapitał 118,936,38 zł, odsetki umowne 2.972,31 zł, opłaty i prowizje 709,96 zł, odsetki karne 67,33 zł), wskazując, że wypowiedzenie to w przypadku uregulowania zaległości w kwocie 14.963,17 zł w terminie 30 dni od daty otrzymania pisma, nie będzie wywoływało żadnych skutków prawnych i powodowy bank będzie traktował je jako niebyłe i niezłożone.

Okoliczności bezsporne nadto dowód: wypowiedzenie umowy kredytu wraz z wezwaniem do zapłaty całości należności, wraz z pocztową książką nadawczą – k. 59-65.

Wobec braku spłaty, zadłużenie powstałe z tytułu zawartej umowy zostało postawione w stan pełnej wymagalności w dniu 3 kwietnia 2019 roku, a w dniu 11 września 2019 roku powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, potwierdzający fakt istnienia zobowiązania. Na ten dzień wierzytelność powoda wobec pozwanego, wynikająca z zawartej między stronami umowy, opiewała na kwotę 133.291,77 zł, w tym:

- kwota z tytułu niespłaconego kapitału 118,936,38 zł,
- kwota z tytułu niespłaconych odsetek umownych, naliczonych od 6 czerwca 2018 roku do 3 kwietnia 2019 roku – 4.682,23 zł,
- kwota z tytułu opłat – 1.979,96 zł,
- kwota z tytułu niespłaconych odsetek za zwłokę, naliczonych od dnia 8 października 2018 roku do 10 września 2019 roku – 7.693,20 zł

oraz dalsze odsetki od należności głównej od dnia 11 września 2019 roku do dnia całkowitego zaspokojenia wierzytelności banku, naliczane jako maksymalne odsetki za opóźnienie. Do chwili wytoczenia powództwa ww. zadłużenie nie zostało spłacone.

dowód: wyciąg z ksiąg banku nr (...) (...) z pełnomocnictwem dla osoby upoważnionej do podpisywania wyciągów z ksiąg bankowych – k. 66-68.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: wskazanych wyżej dowodów. Powołane dokumenty zgromadzone w aktach sprawy Sąd uznał za wiarygodne i przydatne dla ustalenia stanu faktycznego. Dokumenty te zostały poświadczone przez pełnomocnika powoda za zgodność z oryginałami, co jest równoznaczne ze złożeniem ich w oryginale.

Sąd przy odtworzeniu i ocenie stanu faktycznego oparł się także na zeznaniach świadków W. J. i M. J., a także zeznań pozwanego. Zeznania świadków były przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy w niewielkim zakresie, ponieważ sam pozwany wskazał, że ani jego matka, ani jego żona, nie miały szczegółowego rozeznania w kwestiach związanych z finansami, budżetem czy prowadzeniem gospodarstwa rolnego, wskazując przy tym na rozbieżności co do podawanych przez świadków kwot, wielkości gospodarstwa itp. Zeznania pozwanego były wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie, w którym znajdują potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Nie są wiarygodne zeznania pozwanego w zakresie, w jakim wskazywał on na utratę wszelkich dochodów w związku z wystąpieniem zjawiska suszy, ponieważ sytuacja faktyczna wynikająca z dokumentacji (protokołu z oszacowania zakresu i wysokości szkód) przedstawia się zgoła odmiennie. W ocenie Sądu przywołane dowody te, w zakresie, w jakim stanowiły podstawę poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych, tworzą zasadniczo spójny i niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to zasługujący na wiarę materiał dowodowy.

Oprócz tego Sąd uwzględnił zgodne twierdzenia stron w trybie art. 229 k.p.c. oraz twierdzenia strony powodowej, którym przeciwnik nie zaprzeczył w trybie art. 230 k.p.c.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo należało uznać za zasadne w całości.

Kompleksowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwalała Sądowi uznać żądanie powoda za w pełni zasadne.

Dla rozstrzygnięcia sprawy kwestią kluczową był rozkład ciężaru dowodu, uregulowanego w art. 6 k.c., stanowiącym, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ciężar dowodu w rozumieniu powołanego przepisu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Zgodnie bowiem z treścią art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przepis regulujący rozkład ciężaru dowodu określa, jaki wpływ na wynik procesu ma nieudowodnienie pewnych faktów, inaczej mówiąc - kto poniesie wynikające z przepisów prawa materialnego negatywne konsekwencje ich nieudowodnienia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2013 roku, sygn. akt I ACa 390/13).

Obowiązkiem powoda jest przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach. Tak jak powód powinien wykazać okoliczności będące u podstaw zgłoszonego przez niego żądania, tak ten, który odmawia uczynienia zadość roszczeniu, musi udowodnić fakty wskazujące na to, że takie uprawnienie żądającemu nie przysługuje. Przy czym obowiązek pozwanego udowodnienia ekscypcji i faktów uzasadniających oddalenie powództwa aktualizuje się wówczas, gdy strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością żądania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 roku, sygn. akt I CR 79/82, LEX nr 8416).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż niewątpliwie to na powodzie, chcącym uzyskać pozytywne dla siebie rozstrzygnięcie w sprawie o zapłatę, spoczywał obowiązek wykazania, iż strony łączyła umowa o określonej treści, jak również, iż jego wiarygodność stała się wobec pozwanego wymagalna. W przypadku wykazania przez powoda tych okoliczności, po stronie pozwanej aktualizował się obowiązek dowodowy wykazania faktów odmiennych.

Po analizie załączonych do akt sprawy dokumentów Sąd doszedł do wniosku, iż strona powodowa sprostowała spoczywającemu na niej obowiązkowi dowodowemu, wykazując zasadność swego roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości. Rolą powoda było w pierwszej kolejności udowodnienie istnienia wiarygodności. W ocenie Sądu powód okoliczność tę wykazał, przedkładając umowę kredytu na okoliczność istnienia zobowiązania między stronami.

Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo Bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, tj. z dnia 25 października 2018 r. – Dz. U. z 2018 r. poz. 2187) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z kolei zgodnie z art. 353 § 1 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić.

Z uwagi na złożony do akt dokument oraz przede wszystkim ze względu na fakt, iż samą okoliczność zawarcia ww. umowy strona pozwana przyznała, Sąd stwierdził, że istnienie zobowiązania uznać należy za wykazane. Również wysokość żądania powoda nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Powód dla wykazania istniejącego zadłużenia pozwanego dysponował szerokim wachlarzem środków dowodowych, do których zalicza się wydruk z historii rachunku kredytowego, ale przede wszystkim wyciąg z ksiąg bankowych, które w ocenie Sądu potwierdzają wysokość zadłużenia pozwanego wobec powoda.

W rozpoznawanej sytuacji skoro powód wykazała zawarcie umowy, kwotę kredytu oraz wypowiedzenie umowy, to jest jednoznaczne dla Sądu, iż pozwany winien wykazać, iż zapłacił kwoty wynikające z umowy w terminach wskazanych w umowie lub iż spłacił w innym terminie zobowiązanie wynikające z umowy.

W żadnym stopniu nie można zgodzić się z twierdzeniami pozwanego, jakoby dokumenty złożone przez powoda, jako dokumenty prywatne i w konsekwencji stanowiące jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, nie były skutecznym dowodem wskazującego na istnienie oraz wysokość zobowiązania pozwanego. W niniejszej sprawie został zgromadzony obszerny materiał dowodowy, obejmujący nie tylko wiążącą strony umowę o kredyt wraz ze wszystkimi jej aneksami, ale także dyspozycję uruchomienia środków pochodzących z tego kredytu, wyciąg z ksiąg bankowych oraz szczegółowe wyciągi z historii rachunku kredytowego, odzwierciedlające wszystkie zrealizowane w jego ramach czynności bankowe i transakcje oraz naliczenia odsetek. Dokumenty te należy oceniać kompleksowo. Przy tej ocenie nie można pomijać tego, że dokumenty te zostały sporządzone przed podmiot profesjonalnie zajmujący się udzielaniem pożyczek i kredytów, w ramach przyznanych mu w tym zakresie kompetencji ustawowych, a nadto podlegający w tym zakresie rygorystycznemu nadzorowi państwowemu, co także przemawia za ich wiarygodnością. Ponadto należy podkreślić, że pozwany nie zgłosił do treści wymienionych dokumentów żadnych konkretnych i umotywowanych zastrzeżeń, co do merytorycznej i formalnej prawidłowości wynikających z niej zapisów. Nie wskazał konkretnych operacji, które - jego zdaniem - były niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, jak również nie wskazał na błędy lub nieścisłości w wyliczeniu kwoty objętej żądaniem pozwu. Samo kwestionowanie wysokości dochodzonej kwoty, bez przynajmniej próby podważenia wiarygodności stwierdzającej ją dokumentacji bankowej, nie mogło doprowadzić do oddalenia powództwa. W sporach pomiędzy bankami a kredytobiorcami wysokość zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu powinna w pierwszym rzędzie zostać ustalona w oparciu o dokumenty prywatne będące w posiadaniu stron umowy o kredyt, skoro co do zasady wszystkie czynności prawne i faktyczne podejmowane w jej ramach są odpowiednio dokumentowane i znajdują swoje odzwierciedlenie w bankowym systemie informatycznym. W praktyce orzeczniczej zdarzają się wprawdzie przypadki, w których określenie wysokości zadłużenia z umowy kredytowej może wymagać posiadania wiadomości specjalnych i w konsekwencji przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, jednak po pierwsze wniosek taki nie został zgłoszony, a po drugie sytuacje takie dotyczą zazwyczaj umów powiązanych ze stosowaniem bardziej skomplikowanych instrumentów finansowych, a nie powszechnie zawieranych umów o kredyt w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. W konsekwencji podnoszone w sprzeciwie argumenty pozwanego w tym zakresie były w ocenie Sądu chybione.

W zaistniałej sytuacji procesowej, wobec wykazania przez stronę powodową dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia co do jego zasady, jak i wysokości, to na pozwanym spoczywał zatem obowiązek wykazania faktów, mogących wpłynąć korzystnie na jego sytuację procesową. Pozwany w zasadzie nie zaprzeczył okoliczności zaprzestania uiszczania rat kredytu, podnosił jednak, że wypowiedzenie umowy kredytu przez powoda zostało dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego i stanowiło nadużycie prawa. W ocenie Sądu, okoliczność ta nie znalazła jednak jakiegokolwiek odzwierciedlenia w materiale dowodowym. Przechodząc do szczegółowej oceny zasadności twierdzeń pozwanego, w którym kwestionował on skuteczność wypowiedzenia umowy, zważyć należy, co następuje.

Przy zastosowaniu przepisu art. 5 k.c. brane są przede wszystkim pod uwagę okoliczności danej sprawy, jak również wymagane jest wskazanie, jakie zasady współzycia społecznego zostały naruszone. Klauzula generalna dotyczy zarówno zachowań faktycznych, jak i czynności prawnych dokonywanych na podstawie kompetencji wchodzących w zakres danego prawa podmiotowego. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 19 maja 2006 roku, sygn. akt III CZ 28/06, klauzula ta służy ocenie zachowań strony i sposobu korzystania przez nią ze swego prawa podmiotowego.

Nadużycia prawa przez bank pozwany upatrywał w tym, że wypowiedzenie kredytu nastąpiło w czasie trudnej sytuacji finansowej pozwanego, spowodowanej zaistnieniem siły wyższej. Pozwany wskazywał na znaczne straty, jakich doznało jego gospodarstwo rolne na skutek suszy. Co jednak znamienne, choć wskazywał on, jakoby na skutek tego zjawiska stracił on „wszystkie dochody”, to jednak z przedłożonych przez samego pozwanego protokołów z

oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym wynika, że średnia roczna produkcja w gospodarstwie pozwanego zmalała o 10.62%-11,31 %, a zatem przeczy to twierdzeniu pozwanego jakoby pozwany został pozbawiony zysku w całości, albo w znacznej części.

W rozpoznawanej sprawie należy podkreślić, że pozwany zawarł umowę kredytową jako osoba prowadząca działalność rolniczą, na cele związane z prowadzoną działalnością, co było między stronami bezsporne. Nie występował zatem w tej umowie jako konsument, dlatego też nie znajdują do niej zastosowania uregulowania szczególne odnoszące się do kredytów konsumenckich. Nie była to też jego jedyna umowa z bankiem, w której występował w charakterze kredytobiorcy, o czym świadczy fakt, że jest także zadłużony wobec innych banków. Jako osoba zawodowo trudniąca się prowadzeniem działalności rolniczej, pozwany powinien ocenić, czy będzie w stanie sprostać wynikającym z zawieranych umów zobowiązaniom finansowym. Jako doświadczony rolnik w ocenie Sądu powinien on liczyć się też z możliwością wystąpienia różnych negatywnych zjawisk atmosferycznych, a co za tym idzie, zgromadzić odpowiednie oszczędności na pokrycie ewentualnych strat.

Z zeznań pozwanego wynika, iż dowolnie traktuje zobowiązania finansowe, mianowicie pozwany zainwestował zgromadzone pieniądze w kwocie 70.000,00 zł w reorganizację gospodarstwa rolnego. Zastanawiające jest też, że pozwany powołuje się na swoją trudną sytuację, podkreślając, że niecodziennym zjawiskiem była okoliczność wystąpienia suszy dwa lata z rzędu tj. w roku 2018 i 2019, jednakże pozwany zaprzestał spłaty kredytu już w styczniu 2019 roku. Ubocznie zauważenia wymaga, że pozwany nie ubezpieczył swoich ziem od suszy tłumacząc to wysokością składki, czego również nie wykazał.

Ponadto, choć w osobistym przekonaniu pozwanego poczynił on wystarczające starania, aby zmienić warunki kredytu wobec zmiany jego sytuacji finansowej, to jednak znamienne jest w ocenie Sądu, że pozwany ani razu nie udał się do placówki powoda w celu renegotjacji warunków umowy, nie złożył też do akt w celach dowodowych jakichkolwiek pism, w których wnioskowałby o restrukturyzację zadłużenia. Pozwany ograniczył się do rozmów z pracownikiem banku, który składał mu wizyty w jego miejscu zamieszkania. Tymczasem Bank, który wzywał pozwanego do zapłaty, nie był zobowiązany przed wypowiedzeniem umowy badać przyczyny braku spłaty kredytu przez pozwanego. To pozwany, mając trudności ze spłatą, winien opisując swoją sytuację wystąpić ze stosownymi wnioskami. W tej sytuacji bank jako wierzyciel miał pełne prawo wypowiedzieć mu umowę i skierować sprawę na drogę postępowania sądowego w celu odzyskania swojej należności. W konkluzji zdaniem Sądu, ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny nie daje dostatecznych podstaw do zakwalifikowania wykonania przez Bank uprawnienia do wypowiedzenia umowy, jako nadużycia prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Przedstawione przez pozwanego problemy finansowe, nie ujmując im doniosłości, nie zwalniają jednak dłużnika ze spłaty zadłużenia zgodnie z treścią umowy. Kredytobiorca musi liczyć się z ponoszeniem ryzyka, związanego ze zmienną sytuacją życiową oraz z możliwością skorzystania przez wierzyciela z sądowej ochrony wierzytelności.

Zważając na wszystko powyższe przyjąć należało, iż powód wykazał dochodzone w tym niniejszym postępowaniu roszczenie, zaś pozwany nie zdołał udowodnić podnoszonej przez niego okoliczności spłaty części kredytu. O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o treść art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeśli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, choćby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. W tym stanie rzeczy powództwo uznać należało za zasadne w całości. Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

Nadto wskazać należy, iż w przedmiotowej sprawie nie było jakichkolwiek podstaw do rozłożenia dochodzonej przez powoda należności na raty. Strona pozwana nie podniosła żadnych twierdzeń, pozwalających uznać, że w niniejszej sprawie zachodzą okoliczności zastosowania instytucji z art. 320 k.p.c. Przesłanką zastosowania tego przepisu jest ustalenie, że w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Wprowadza on szczególną zasadę wyrokowania, której zastosowanie należy od przekonania sądu rozpoznającego sprawę. Jego zastosowanie wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces.

Z jednej strony Sąd musi mieć na względzie sytuację dłużnika, który z powodów przez siebie niezawinionych, na które składa się przede wszystkim jego sytuacja materialna, zdrowotna i rodzinna, nie jest w stanie jednorazowo uczynić zadość spełnieniu zasądzonego świadczenia, natomiast spłata ratalna lub w późniejszym terminie będzie dla niego realnie dogodniejsza. Rozkładając świadczenie na raty, brać trzeba pod rozwagę usprawiedliwiony interes wierzyciela, który przy rozłożeniu świadczenia na raty powoduje, iż jego zaspokojenie zostanie rozłożone w czasie.

Z możliwości rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty Sąd korzysta wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że rozłożenie świadczenia na raty umożliwi zobowiązanemu wywiązanie się z zobowiązania w możliwym do przyjęcia przez wierzyciela terminie. Sąd, korzystając z uprawnienia przewidzianego w komentowanym artykule, musi mieć bowiem na uwadze interesy obu stron postępowania. Uwzględnienie wniosku dłużnika jest racjonalne, gdy dłużnik wykaże, że dysponować będzie środkami umożliwiającymi wykonanie tak zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym razie ani on sam nie odczuje ulgi, ani wierzyciel nie zostanie należycie zaspokojony, a wszystko zakończy się i tak postępowaniem egzekucyjnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 stycznia 2019 r. V ACa 334/18, Legalis nr 1887223).

Uznać trzeba, iż złożona przez pozwanego propozycja dokonywania spłat żądanej kwoty w comiesięcznych ratach w wysokości pomiędzy 800,00 a 1.100,00 zł miesięcznie w zestawieniu z należnością rzędu prawie 130.000,00 zł nie może być uznana za rozwiązanie, które doprowadzi do wykonania zobowiązania w realnym, możliwym do zaakceptowania przez powoda okresie. Ponadto zauważenia wymaga, że pozwany deklarował miesięczny dochód z gospodarstwa rolnego w kwocie 3.000,00 zł netto miesięcznie, a jego małżonka wskazała, że zarabia ona obecnie 1.800,00 zł netto miesięcznie – natomiast już same comiesięczne zobowiązania pozwanego i jego rodziny opiewają na kwotę 5.000,00 zł, co nakazuje powziąć wątpliwość co do możliwości realnego uiszczania na rzecz powoda rat i to nawet w deklarowanej przez pozwanego, niskiej wysokości. Jak wskazano powyżej pozwany w ostatnim okresie dokonał również wysokiej inwestycji w gospodarstwie rolnym w celu jego reorganizacji na kwotę 70.000 zł nie licząc się z pozostałymi zobowiązaniami. Z tych względów zwartego w sprzecznie ewentualnego wniosku pozwanego o rozłożenie należności na raty nie uwzględniono.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uznając, że z uwagi na fakt, że powód wygrał spór, to na pozwanym spoczywać winien obowiązek zwrotu kosztów procesu. Na koszty postępowania złożyły się kwota 6.489,00 zł z tytułu zwrotu opłaty od pozwu (suma dwóch kwot: początkowej opłaty od pozwu w wysokości 1.623,00 zł oraz uzupełniającej opłaty od pozwu w wysokości 4.866,00 zł), a także kwota 5.400,00 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (zgodnie z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667), jak i kwota 17,00 zł z tytułu zwrotu opłaty od pełnomocnictwa. W tym stanie rzeczy należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.906,00 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu. Z uwagi na powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 2. sentencji wyroku.

sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować uzasadnienie wyroku.
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.
3. Pismo znajdujące się na kartach 164-178 uznać za omyłkowo dołączone do akt niniejszej sprawy; sporządzić kserokopię ww. pisma i wpiąć ją do akt zamiast oryginału dla celu zachowania prawidłowej numeracji akt, zaś oryginał pisma przekazać do sprawy XII C 783/20.
4. Za 14 dni/z pismem.

Poznań, dnia 28 października 2020 roku sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska